

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ
DEPARTAMENT PODRĘCZNIKÓW, PROGRAMÓW I INNOWACJI

Warszawa, 09 marca 2020 r.

DPPI-WPPIP.4082.1.2020.1.ML

Stowarzyszenie Polski Instytut Praw Głuchych
ul. A. Gajkowicza 5 85
03-562 Warszawa

Szanowny Panie Prezesie,

odpowiadając na petycję w sprawie: *zmiany w prawie w postaci nowelizacji ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty poprzez dofinansowanie na darmowe podręczniki do nauki języka polskiego jako obcego dla głuchych uczniów szkoły podstawowej od pierwszej do ósmej klasy*, uprzejmie informuję.

Zgodnie z art. 22c ust 1. oraz 4a ustawy o systemie oświaty¹ minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może zlecić opracowanie i wydanie podręcznika, materiału edukacyjnego, materiału ćwiczeniowego oraz książki pomocniczej dostosowanego do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów niepełnosprawnych. W związku z powyższym, Minister Edukacji Narodowej zlecił opracowanie następujących publikacji:

- 1) Edukacja na I etapie edukacyjnym (klasy I-III):
 - a) podręczników do kształcenia specjalnego dostosowanych do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów mających trudności w uczeniu się i/lub komunikowaniu się w tym niesłyszących, słabosłyszących z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem i afazją poprzez adaptacje dostępnych na rynku podręczników do edukacji wczesnoszkolnej. W ramach prac adaptacyjnych zmodyfikowana została struktura językowa wielu poleceń, co służy zwiększeniu ich dostępności dla uczniów mających trudności komunikacyjne; modyfikacja ilustracji zwiększyła z kolei ich dostępność w zakresie percepcji wzrokowej;
 - b) materiałów edukacyjnych w formie multimedialnej zawierających poszczególne części zaadaptowanego podręcznika w wersji elektronicznej, a także piktogramy (symbole PCS) oraz tłumaczenia

¹ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2019 poz.1481)

na polski język migowy (PJM) – do wykorzystania na komputerach i tablicach multimedialnych;

- c) materiałów edukacyjnych w postaci zeszytów piktogramów odpowiadających zakresem zaadaptowanemu podręcznikowi, umożliwiających realizację programu nauczania poprzez wykorzystanie symboli PCS (Picture Communication Symbols),
- d) książek pomocniczych zawierających materiał informacyjny dotyczący zalecanych sposobów korzystania z materiałów wchodzących w skład adaptacji, propozycji dodatkowych ćwiczeń, wskazówek, jak również zasady i dobre praktyki dotyczące korzystania z zaadaptowanych materiałów edukacyjnych.
- e) **materiałów ćwiczeniowych zatytułowanych *Język polski na plus* służących utrwalaniu wiedzy o języku polskim oraz wspomagananiu procesu nabywania przez uczniów umiejętności komunikacyjnych. Tematy ułożono zgodnie z częstą w glottodydaktyce kolejnością wprowadzania przypadków, koniugacji i czasów. Każdy rozdział obejmuje szereg ćwiczeń gramatycznych związanych z rzeczywistością bliską dzieciom (np. zajęciami szkolnymi, różnymi formami wypoczynku i świętowania, rozwijaniem zainteresowań). Utrwalaniu zagadnień gramatycznych mogą sprzyjać dodatkowe tabele i uwagi.²**
- f) materiałów ćwiczeniowych w postaci zeszytów kart pracy. „Karty pracy nie są powiązane z żadnym podręcznikiem. Ich celem jest wsparcie pracy nauczycieli, niezależnie od tego, z którego podręcznika korzystają. Z pomocą kart pracy można realizować uniwersalne treści zawarte w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Karty pracy mają charakter utrwalający i poszerzający wiedzę uczniów. Ponadto mogą stanowić atrakcyjną pracę domową lub formę sprawdzianu. Proponowane karty powinny być wykorzystywane w sposób dostosowany do możliwości danego dziecka, np. w pracy z dzieckiem z głębokim niedosłuchem kluczowe jest uwzględnienie szybko narastających wymagań związanych z kompetencją językową. Karty wprowadzające nową literę mogą pełnić funkcję ilustrowanego słownika, który pomoże utrwalić poznane słowa, a także posłuży do przypomnienia słów rzadziej używanych. Dziecko, które nie nabywa języka drogą słuchową, musi opanować go z wykorzystaniem tekstów pisanych. Samodzielnie stworzony słownik zachęca dzieci do poznawania języka. Do tworzonego przez dziecko słownika można wklejać także symbole PCS. Karty pracy mogą być wykorzystane w różny sposób: dzieci nawzajem sprawdzają znajomość

² E. Danowska-Florczyk, P. Mostowski, *Język polski na plus. Klasa I. Materiał ćwiczeniowy dla uczniów niepełnosprawnych mających trudności w uczeniu się i/lub komunikowaniu się, w tym niesłyszących, słabosłyszących, z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem i afazją*, Warszawa 2017.

wprowadzanych słów, dobierają etykiety do ilustracji i rysują obrazki do wskazanych etykietek, tworzą domino obrazkowe (do powielonych ilustracji doklejamy etykiety z nazwami).”³

2) Edukacja na II etapie edukacyjnym (klasy IV-VIII)

W Systemie Informacji Oświatowej, w strefie dla zalogowanych, udostępniono dyrektorom szkół materiały edukacyjne dla uczniów niepełnosprawnych mających trudności w uczeniu i komunikowaniu się i/lub komunikowani, w tym niesłyszących, słabosłyszących z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem i afazją, które zostały opracowane przez Pracownię Lingwistyki Migowej Uniwersytetu Warszawskiego. Przygotowano je na podstawie aktualnie dopuszczonych do użytku szkolnego podręczników do klas IV-VIII szkoły podstawowej. Materiały mogą być przeglądane zarówno on-line, jak i pobierane z możliwością wydruku. Zawierają one odpowiednie dostosowania tekstowe i graficzne (zaadaptowane ilustracje, wykresy, schematy itp.), a także symbole PCS, czyli znaki graficzne obrazujące pojęcia (wspierające osoby z trudnościami w komunikowaniu się w rozumieniu treści i uczestnictwie w procesie dydaktycznym) oraz nagrania video w polskim języku migowym (PJM).

Reasumując, zgodnie z przepisami prawa oświatowego Minister Edukacji Narodowej opracowuje i finansuje podręczniki, materiały edukacyjne, materiały ćwiczeniowe i książki pomocnicze dostosowane do potrzeb edukacyjnych i możliwości edukacyjnych niepełnosprawnych niesłyszących i słabosłyszących, które niejednokrotnie w swojej koncepcji wykorzystują elementy glottodydaktyki wspierając tym samym nauczanie języka polskiego.

Wobec powyższego, petycja dotycząca zmiany prawa w przedmiotowym zakresie wydaje się być bezzasadna.

Z wyrazami szacunku

Alina Teresa Sarnecka
Dyrektor
Departament Podręczników, Programów i
Innowacji
/ – podpisany cyfrowo/

³ A. Bajewska-Kołodziejak, K. Cichońska-Segiet, J. Fortuna, M. Skuza, K. Ziątek, Zeszyt kart pracy Klasa I część 1. *Materiał ćwiczeniowy dla uczniów niepełnosprawnych mających trudności w uczeniu się i/lub komunikowaniu się, w tym niesłyszących, słabosłyszących, z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem i afazją*, Warszawa 2017.